

було ставити «двійку». Але Володимир Володимирович каже, давайте будемо милосердними, як він приїде до дому, йому буде соромно перед дітьми, друзями, на роботі. Комісія підтримала цю думку, виставивши оцінку «задовільно».

Можемо і далі продовжувати ці тези, та на все є своя межа. Пам'ять про Копейчикова Володимира Володимировича живе і буде жити в його учнях, книжках, підручниках, у пам'яті юридичної спільноти.

*Тарахонич Тетяна Іванівна,
старший науковий співробітник
Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України,
кандидатка юридичних наук,
старший науковий співробітник*

ПРАВОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ

Важливе місце в процесі пізнання належить правотворчій діяльності. Створення логічно виваженої, перевіреної часом моделі правотворчої діяльності є важливим завданням не лише законотворців, практиків, а і наукової спільноти. Саме вчені, які формують правову доктрину покликані підійти від застарілих моделей та стереотипів, сформувавши цілісну концепцію правотворчої діяльності враховуючи закономірності суспільного розвитку.

З огляду на зазначене, звернемо увагу на правотворчу діяльність з точки зору правової доктрини. У сучасній науковій літературі правотворчу діяльність слід розглядати з різних сторін, а саме як: правову категорію, об'єктивно обумовлене правове явище, різновид юридичної діяльності.

Насамперед необхідно звернути увагу на її розуміння як правової категорії, виокремивши її особливості, а саме: «вона є переважно діяльністю держави, має організаційну спрямованість, відображається в утворенні нормативно-правових актів, що містять нові норми права чи скасовують, змінюють існуючі, детально регламентується правовими нормами»[1, с. 190].

Виокремивши особливості правотворчості, слід констатувати, що правотворчість – «це офіційна, регламентована, результативна діяльність уповноважених суб'єктів, що має поетапний характер, змістом якої є встановлення, зміна чи припинення дії правових норм [2, с. 155]».

Аналізуючи правотворчість як правове явище, слід зазначити, що воно займає самостійне місце та виконує лише йому притаманну роль в системі явищ правової дійсності та обумовлене закономірностями та тенденціями

розвитку правової сфери життєдіяльності суспільства та держави.

Правотворчість також можна розглядати як один із видів юридичної діяльності оскільки «правотворчість характеризує розвиток права та є правовою формою діяльності держави та уповноважених суб'єктів з розробки, прийняття, зміни, призупинення дії і скасування юридичних норм» [3, с. 133].

Так, В.І. Риндюк зазначає, що «правотворча діяльність як вид юридичної діяльності спрямована на встановлення, зміну, скасування норм права суб'єктами публічної влади в межах їх повноважень в юридичній формі законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів» [4, с. 139].

У статті 2 Закону України «Про правотворчу діяльність» правотворчу діяльність визначено як діяльність, що здійснюється суб'єктами визначеними статтею 4 цього Закону, з метою: планування розроблення та прийняття (видання) нормативно-правових актів; розроблення проектів нормативно-правових актів; прийняття (видання) нормативно-правових актів; ведення обліку нормативно-правових актів, здійснення правового моніторингу [5].

Закономірно, що для правотворчої діяльності як різновиду юридичної діяльності, властиві ті ж особливості, які характерні і для юридичної діяльності, а саме: змістовна наповненість даного виду діяльності, мета її здійснення, способи, прийоми, методи та засоби її реалізації, наявність суб'єкта та об'єкта діяльності, стадійність її здійснення, реалізація певних завдань та спрямованість на досягнення відповідного результату в процесі прийняття, удосконалення, зміни чи відміни цілісної системи правових норм, ведення їх обліку та правового моніторингу тощо.

Узагальнивши, слід підкреслити, що розвиток суспільних відносин, традиції та менталітет української держави, рівень її розвитку, необхідність збереження її національної самобутності, загальна та правова культура потребують пристальної уваги наукової спільноти до проблеми правотворчої діяльності.

Правотворчу діяльність можна розглядати з різних сторін, що надає можливість більш глибоко зрозуміти її природу, розкрити сутність та значення в процесі впорядкування суспільних відносин.

Правотворча діяльність за своїм змістовним наповненням є інструментальною складовою процесу правоутворення, цілеспрямованою діяльністю відповідних суб'єктів, метою якої є прийняття, зміна чи відміна правових норм тощо.

Список використаних джерел

1. Теорія держави і права: навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та ін. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 368 с.

2. Тарахонич Т. І. Поняття правотворчості в контексті правової доктрини. *Правова держава*. Вип. 33. Київ: Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України. С. 152–163.

3. Parkhomenko Nataliia, Tarakhonych Tetiana. Law-making activity in

modern conditions: essential dimensions and functional orientation. *Visegrad journal of human rights*. 2023. № 1. S. 131–137.

4. Риндюк В. І. Правотворчість як вид юридичної діяльності: праксеологічний аспект. *Вісник Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право. Вип. 4. (44). 2019. С. 139. (С. 137–142)

5. Закон України «Про правотворчу діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>

Теремцова Ніна Володимирівна,
доцентка кафедри теорії та історії права та держави
Навчально-наукового інституту права,
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидатка юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Правова держава – це держава, обмежена в своїх діях законом, підпорядкована волі суверенного народу та покликана забезпечити права та свободи особистості. Будь-яка діяльність такої держави підпорядкована нормам права (англ. legal state).

Отже, правова держава – це держава, яка сама неухильно дотримується норм права: закони та рішення суду. Головне завдання влади при цьому – захист прав та свобод громадян. Органи та інститути такої держави (особливо суди та поліція) суворо дотримуються законів.

Найважливіші принципи правової держави – верховенство закону, тобто його обов'язковість для всіх суб'єктів права; судовий захист прав громадян; взаємна відповідальність держави та особистості, тощо.

Громадянські права – це невід'ємні, захищені законом права, які дані всім суб'єктам суспільства та які не можуть бути скасовані ні індивідами, ні державою.

До громадянських прав слід віднести право життя, волю і особисту недоторканність, гідність особистості, недоторканність приватного життя тощо. В основі прав громадян лежать уявлення про природне право та моральну рівність.

Права можуть бути забезпечені лише в громадянському суспільстві, яке має власну незалежну від держави сферу самоорганізації та свободи.

Правова держава – ознака демократії. Вона не може існувати за